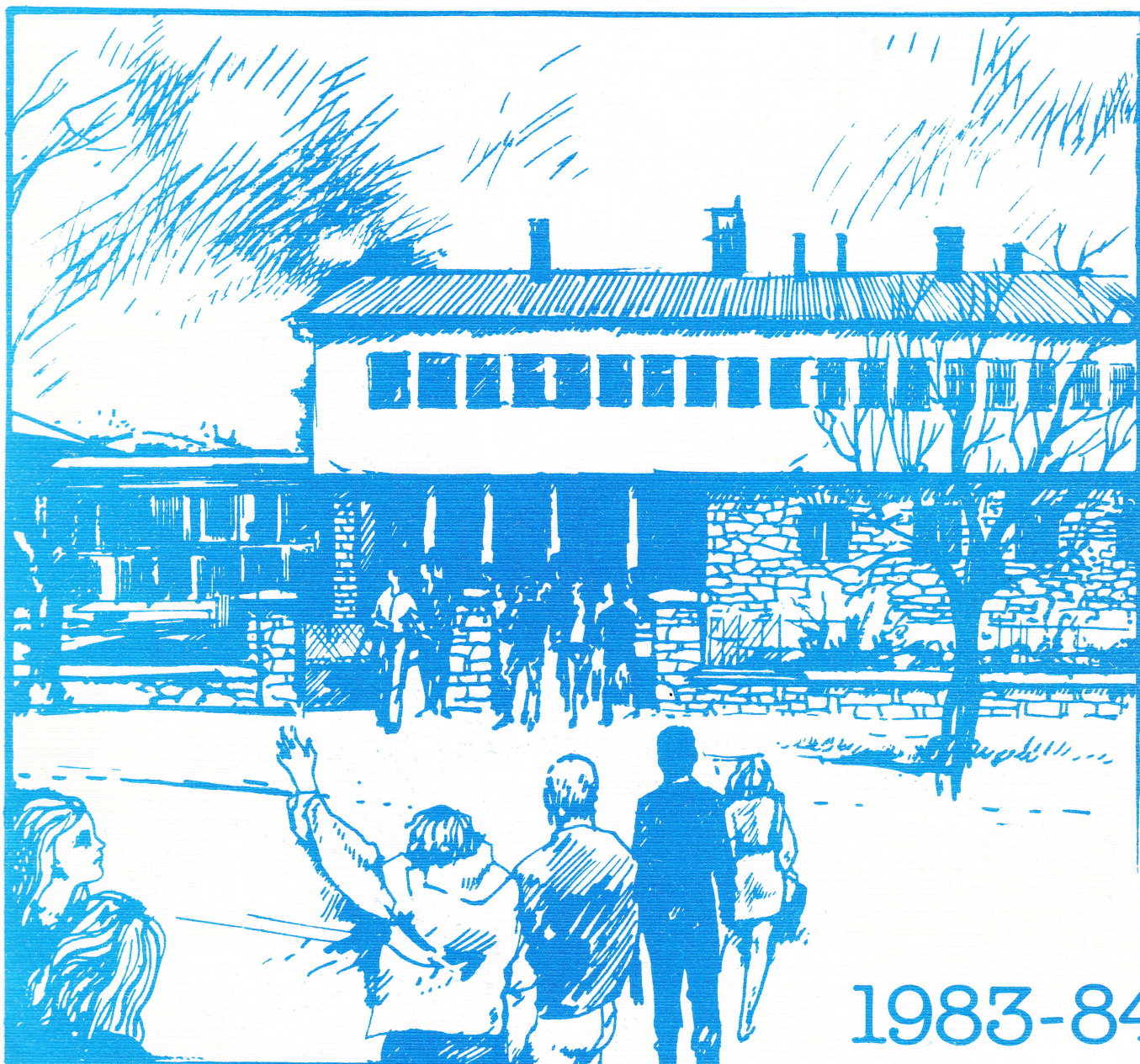

ISKOLÁNK ÉLETÉBŐL

A KILIÁN GYÖRGY GIMNÁZIUM LAPJA

1983-84

PÁLYÁM EMLÉKEZETE (dióhéjban)

Bizony úgy igaz, hogy mindannyiunk élete egy-egy regény, csak nem mindegyiket írják meg! Így azután "regényes" is minden életpálya, mégha szürke, hétköznapi "kisember" még is rajta végig. Nézzük hát-ha csak vázlatosan is most ezt az enyémet- ha már "fórumot" kaptam, és tollat hozzá!

Mögöttem 65 év, mely a Sajó mentén indult, Kereszturból, a ma már "gyáras" nagyközségről 1919. okt. 12-én. Szüleim földjüket művelő falusi emberek voltak - már egy tízéves leánygyermekükkel, akkor, amikor én születtem. Aztán megint újabb tíz évre rá én útra keltem "szellemi csavargólegényként" a pályaválasztás vagy "módosítás" (talán "eltérítés") útján - vagy éppen keresztútjain.

Mert az "oldás és kötés": az oldódás és kötődés tízévesen nem ment ám könnyen, sem onnan, sem oda, ahová ettől fogva csak mint vendég, vándor vagy bujdosó tértem és térek "haza" ma is, "deresedő öreg fejjel" is, mint hajdan a "gyékényes", abroncsos, alföldi szekér" írója: jóleső visszavággyal. És életpályámon, át meg át mindig központi szerepet játszottak az iskolák.

Már mindjárt ott az az első, az a kis akkori elemi, ahol még 6 osztály voltunk együtt, egy tanteremben, egy tanárral délig-délután nap mint nap a tanítási idényben.

Négy évet jártam mindössze itt szülőfalumban, és új, nagy iskola nyitotta előttem kapuját: Sárospatak. 1930. szept. 1-én jegyeztek be először az "ősi skóla" matrukulájába, és kisebb-nagyobb megszakításokkal 1952. szeptemberéig voltam ott kis- és nagydiák, teológus és tanár.

Sárospatak! Csak a közelmúltban is, - nem kisebb helyen, mint a Tv-ben hány innen kikerült volt diákja nyilatkozott úgy és arról, hogy mit jelentett nekik Patak; és hogy mit köszönhetünk a pataki iskola szellemének. Többet és jobban képtelen volnék szavakkal én is, legföljebb a költővel így: "Számban nevednek jó ize van" - és egész életemben is - tehetem hozzá, miközben azt és így is tovább: "... Köszönöm, ... köszönöm, ... köszönöm." Kétszer tíznél is több esztendő tölthettem tehát Patakon - ha nem is folyamatosan -, s "32 éves lettem én", mikor új iskolámnak, a miskolci Kilián Gimnáziumnak beléptem először kapuján: - most 32 éve, 1952-ben.

Az 1952-t megelőző 10 évben azonban nemcsak rólam, hanem a nagyvilágban is de sok mindent jegyzett a történelem. Mivel pedig ez utóbbi ismerős, hadd futtatom tovább személyes életpályámat- ismét csak nagyobb állomásival, s dióhéjban.

Katonaidőmet Kassán töltöttem: az egyetemi éveket még Debrecenben. Itt szereztem magyar-latin képesítésű tanári oklevelet; majd mint Patak ösztöndijasa nemcsak középiskolámat, hanem tanári pályámat is Patakon kezdtem mindjárt az egyik internátus vezetőjeként mint egykor még itt is diákoskodó. 1947-ben megnősültem; egy év múlva fiúnk; négy év múlva lányunk született. Ma már ők is boldog szülők, mi meg 3 fiúunoka nagyszülei.

Ebből is látom hát, hogy "... tűnnek az évek", s "megöregedtem". Nem úgy, mint ahogy a pataki alma mater előtt álldogáló öreg szüle mondta egyszer élete párjának, ahogy az ott futkározó diákokat nézték: "Ládd-e, apjok, ezek a diákok hogy nem öregszenek".

Emlékszel? Mikor 20 évvel ezelőtt jártunk itt, akkor is ilyen virgone-fiatalok voltak. "Igen, csak a diák: az iskolák népe marad fiatal: "a nemes szabadlelkű." S hátha belőlük ránk is ragad? (Lehet, hogy ezért is járok vissza nyugdíjasan is immár negyedik éve közéjük, hozzájuk?) Vagy: mert "azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne" - és ez az otthon mindig "iskola", amely nevel, tanít, oktat és olyan fészkek, ahová mindig jó vissza - hazatérni; megpihenni, új erőre kapni; megifjodni.

Igy igaz hát az is, hogy diák marad az ember, amíg él. Körötte iskola, és benne a székek! Az idő múlásával meg a kisdíákból felnőtt, majd vén diák lesz, aki egyszer csak - ha "fórumot kap, és tollat ragad", ezt írja címül a költő szavával: "Üzenet egykori iskolámba". És felsorjázna itt előtte még egyszer az iskolák, iskolái az "otthonitól" az itthonig, amelyekben közös nevezőként mindenütt ott a "hön", a haza, még akkor is, ha tudja, hogy ő "e földi téreken" csak vándor, ahol kimért a pálya.

Pályám emlékezeteként nyugodtan mondhatom el - eddig legalábbis - hogy otthon voltam mindig mindenütt, ahol hosszabbra szabták részemre a stációt. "Én iskolám" - mindegy, hogy melyik - sorban mindenik! ezt "köszönöm most neked", nektek. Veled, "kisdéd hajlék, hol születtem", s ahová köt a rög, s kötnek a temetők.

Neked, Patak "alma materem", Te "szentföld", tudós tanáriddall, nagy nevelőiddal a "hely szellemével"; majd tovább Debrecen, ahol "esküdt - diák is voltam; és - ha időben végül ugyan, de nem utolsósorban neked "Kilián nagycsalád", az új idők új iskolája, ahol eddig szinte új léted óta egyfolytában a leghosszabb pályaszakasz kötött, és köt ma is, nyugdíjasan is engem, a volt tanítót, könyvtárost és a dolgozók iskoláiban kezdettől nevelőt.

Egyszer valahol és valahogy minden regény véget ér, de az önéletrajzi nagy befejezésre már mindig csak más teheti a pontot. Az önéletrajz írója csupán itt és most. 60 és Budapest között egyébként sincs már oly sok állomás. A mottó meg a végén hadd legyen így; Oh lassan szállj, és hosszan énekelj, Haldokló hattyúm, szép emlékezet!...

Demeter Gyula
ny.gimn.tanár